

ROMÂNIA

CURTEA DE APEL BUCUREȘTI
SECȚIA A IV-A CIVILĂ

București, Splaiul Independenței nr. 5, sector 4

DOSAR NR. (...)

ÎNCHIEIERE

Ședința publică din data de 08.10.2018

Curtea constituită din:

PREȘEDINTE: (...)

JUDECĂTOR: (...)

JUDECĂTOR: (...)

GREFIER: (...)

Pe rol se află soluționarea recursului formulat de recurenta-pârâtă (...) împotriva deciziei civile nr. (...), pronunțate de Tribunalul (...), în contradictoriu cu intimatele-reclamante (...) și (...), cauza având ca obiect pretenții.

La apelul nominal făcut în ședința publică, a răspuns recurenta-pârâtă, reprezentată de consilier juridic (...), cu delegație la fila nr. 28 din dosarul de recurs, lipsă fiind intimatele-reclamante.

Procedura de citare a părților a fost legal îndeplinită.

S-a făcut referatul cauzei de către grefierul de ședință care învederează obiectul cauzei, stadiul procesual, modalitatea de îndeplinire a procedurii de citare, precum și depunerea, prin serviciul registratură, în data de (...), de către intimatele-reclamante a unor note scrise, prin intermediul cărora au invocat inadmisibilitatea recursului, raportat la Decizia nr. 52/18.06.2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Curtea pune în discuție repunerea, din oficiu, a cauzei pe rol, judecata acesteia fiind suspendată prin încheierea de ședință din data de 11.06.2018, în temeiul art. 520 alin. (4) C. proc. civ., până la pronunțarea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept vizând sesizarea cu termen de soluționare în data de 18.06.2018.

Reprezentantul recurente-pârâte este de acord cu repunerea cauzei pe rol.

Curtea repune, din oficiu, cauza pe rol, având în vedere că nu mai subzistă motivul suspendării judecării recursului, fiind pronunțată, în data de 18.06.2018, și publicată, în data de 17.07.2018, în Monitorul Oficial, Decizia nr. 52/2018 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, în privința sesizării până la soluționarea căreia s-a dispus suspendarea prezentului recurs.

În continuare, Curtea pune în discuție sesizarea, din oficiu, a Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

"Recursurile declarate împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate după publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 369/30.05.2017 în Monitorul Oficial, în litigiile evaluabile în bani de până la 1.000.000 lei inclusiv, pornite anterior publicării deciziei (20 iulie 2017), recursuri nesoluționate până la data publicării în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 454/04.07.2018 (01.10.2018), devin admisibile sau își mențin caracterul inadmisibil rezultat din interpretarea dispozițiilor art. 27 C. proc. civ. cu referire

la art. 147 alin. (4) din Constituția României cât privește producerea efectelor Deciziei Curții Constituționale nr. 369/30.05.2017, dată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 52/18.06.2018, publicată în M. Of. nr. 609/17.07.2018?". Chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită privește, prin urmare, admisibilitatea căii de atac declarate în cauză, excepția inadmisibilității recursului fiind invocată prin notele scrise depuse la dosar de către intimatele-reclamante.

De asemenea, Curtea pune în discuție și incidența suspendării judecării recursului pentru ipoteza admiterii sesizării, în temeiul art. 520 alin. (2) C. proc. civ.

Reprezentantul recurente-pârâte este de acord cu sesizarea instanței supreme, precum și cu suspendarea judecării cauzei, apreciind însă că recursul declarat nu are caracter inadmisibil raportat la considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 454/2018.

CURTEA

I. Admisibilitatea sesizării.

Potrivit art. 519 C. proc. civ., dacă, în cursul judecării, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată.

Procedând la analiza condițiilor de admisibilitate prevăzute de art. 519 C. proc. civ. pentru declanșarea procedurii pronunțării unei hotărâri prealabile de către Înalta Curte de Casație și Justiție pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, Curtea apreciază că acestea sunt întrunite cumulativ, după cum urmează:

1. *cauza se află în curs de judecată, în ultimă instanță, respectiv în etapa procesuală a recursului;*

Dosarul nr. ... este înregistrat pe rolul Curții de Apel București și nu a fost soluționat până la data prezentei sesizări, aflându-se în etapa procesuală a recursului.

2. *un complet de judecată al curții de apel a fost investit cu soluționarea cauzei;*

3. *soluționarea pe fond a cauzei depinde de lămurirea chestiunii de drept în discuție;*

- procesul are ca obiect pretenții bănești situate sub pragul valoric de 1.000.000 lei și a fost pornit anterior publicării în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 369/30.05.2017 (20.07.2017), respectiv în data de (...), ulterior intrării în vigoare a noului Cod de procedură civilă;

- decizia instanței de apel recurată în prezenta cauză este pronunțată după data publicării în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 369/30.05.2017 (20.07.2017), respectiv în data de (...);

- în raport de cele două circumstanțe indicate anterior, este incidentă rezolvarea de principiu ce a fost dată prin Decizia nr. 52/18.06.2018, publicată în M. Of. nr. 609/17.07.2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin care s-a stabilit, cu efect obligatoriu pentru instanțele judecătorești, că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 27 C. proc. civ., cu referire la art. 147 alin. (4) din Constituția României, efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din

30 mai 2017 se produc cu privire la hotărârile judecătorești pronunțate după publicarea acesteia în Monitorul Oficial al României, în litigiile evaluabile în bani de până la 1.000.000 lei inclusiv, pornite ulterior publicării deciziei (20 iulie 2017); prin urmare, aplicând dezlegarea dată de Înalta Curte de Casație și Justiție, în prezenta cauză s-ar ridica problema inadmisibilității căii de atac exercitate, excepție procesuală invocată, prin intermediul notelor scrise, de către intimatele-reclamante;

- ulterior investirii instanței de recurs cu prezenta cale de atac și până la termenul de judecată fixat în cauză pentru data de 08.10.2018, a fost publicată Decizia Curții Constituționale nr. 454/04.07.2018 în M. Of. nr. 836/01.10.2018, prin care s-a arătat, în esență, în cuprinsul considerentelor, că Înalta Curte de Casație și Justiție, prin decizia menționată anterior, a condiționat aplicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017 de pornirea procesului civil după publicarea acesteia, că instanțele judecătorești nu pot înlătura efectele deciziei Curții Constituționale expres indicate în corpul acesteia, că Înalta Curte de Casație și Justiție nu are competența să se pronunțe în legătură cu efectele deciziei Curții Constituționale sau să dea dezlegări obligatorii care contravin deciziilor Curții Constituționale și că, în urma pronunțării și publicării Deciziei nr. 369/30.05.2017, în privința art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 nu devin incidente prevederile art. 27 C. proc. civ., neconstituționalitatea fiind o sancțiune de drept constituțional care se aplică imediat situațiilor pendinte; Curtea Constituțională a statuat faptul că, sub aspectul efectelor Deciziei nr. 369/30.05.2017, indiferent de data introducerii cererii formulate sub imperiul noului Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească privind cererile evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv devine susceptibilă de recurs dacă a fost pronunțată după publicarea deciziei Curții Constituționale (paragraful nr. 58); în consecință, dacă s-ar avea în vedere considerentele acestei noi decizii, calea de atac exercitată în prezenta cauză ar deveni admisibilă;

- concluzionând, soluționarea pe fond a cauzei depinde de lămurirea chestiunii de drept în discuție, căci admisibilitatea sau, dimpotrivă, inadmisibilitatea căii de atac constituie un aspect ce trebuie stabilit prioritar analizei caracterului fondat al acesteia.

4. *chestiunea de drept a cărei lămurire se solicită are caracter de nouitate;*

Problema în discuție este nouă și prezintă același potențial foarte mare de a genera apariția unei practici neunitare ca și problema dezlegată anterior de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 52/2018 în contextul în care aceasta din urmă este contrazisă în mod expres prin considerentele unei decizii pronunțate de Curtea Constituțională.

La momentul publicării în Monitorul Oficial a Deciziei nr. 52/18.06.2018 (17.07.2018), Curtea Constituțională nu procedase la motivarea Deciziei nr. 454/04.07.2018, ce a fost publicată în Monitorul Oficial abia în data de 01.10.2018, acesta fiind momentul în care au putut fi cunoscute atât de către Înalta Curte de Casație și Justiție, cât și de către celelalte instanțe judecătorești considerentele avute în vedere de Curtea Constituțională.

5. *chestiunea de drept nu a făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.*

Având în vedere că problema în discuție a devenit actuală din momentul publicării în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 454/04.07.2018, adică începând cu data de 01.10.2018, aceasta nu a făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare. Problema este în mod cert diferită de cea rezolvată anterior prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 52/18.06.2018, căci, nici la momentul pronunțării și nici la cel al publicării sale, nu era publicată în Monitorul Oficial Decizia Curții Constituționale nr. 454/04.07.2018, ale cărei considerente sunt potrivnice dezlegării date de instanța supremă.

Chestiunea în discuție se circumscrie problemei generice dacă o decizie pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în procedura hotărârii prealabile pentru dezlegarea unei chestiuni de drept își pierde efectul obligatoriu pentru instanțele judecătorești prin publicarea în Monitorul Oficial al unei decizii a Curții Constituționale, pronunțate în exercitarea controlului de constituționalitate *a priori*, ale cărei considerente sunt contrare dezlegării instanței supreme.

II. Expunerea succintă a datelor relevante ale procesului.

Procesul a început în data de ..., ulterior intrării în vigoare a noului Cod de procedură civilă, însă anterior publicării în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 369/30.05.2017 (20.07.2017).

Obiectul său vizează pretenții bănești situate sub pragul valoric de 1.000.000 lei, și anume obligarea pârâtei la plata către reclamante a dobânzii legale penalizatoare aferente creanței în quantum de 21.695 euro, în echivalent lei la cursul BNR, calculate de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești definitive și irevocabile prin care a fost stabilit dreptul principal de creanță în favoarea reclamantelor (21.695 euro) și până la data plății efective.

Urmare a solicitării primei instanțe, respectiv a Judecătoriei (...), în etapa regularizării cererii de chemare în judecată, reclamantele au indicat quantumul dobânzii legale penalizatoare solicitate ca fiind de 18.810,05 lei, aceasta calculându-se începând cu ziua următoare datei rămânerii definitive a hotărârii judecătorești prin care a fost fixată creanța principală (...) și până la data plății parțiale a acestei creanțe (...). Reclamantele au precizat faptul că, deși un rest de datorie a fost achitat ulterior acestei date, solicită instanței obligarea pârâtei numai la plata sumei respective.

Judecătoria (...) a admis cererea și, în consecință, a obligat pârâta la plata dobânzii legale penalizatoare, calculate prin raportare la debitul principal în quantum de 21.695 euro, în echivalent lei, stabilit prin sentința civilă nr. (...), pronunțată în dosarul nr. (...) al Judecătoriei (...), de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești ce reprezintă titlul executoriu și până la data plății efective a debitului principal. Reclamantele au formulat atât cerere de îndreptare, cât și de completare a hotărârii în vederea acordării cheltuielilor de judecată, pe care prima instanță le-a respins ca neîntemeiate.

Împotriva hotărârii primei instanțe a formulat apel pârâta, iar împotriva hotărârii prin care au fost respinse ca neîntemeiate cererile de îndreptare a erorii materiale și de completare a hotărârii menționate au declarat apel reclamantele.

Prin decizia nr. (...), pronunțată de Tribunalul (...), apelurile au fost respinse ca nefondate.

Instanța de apel a prevăzut în cuprinsul dispozitivului hotărârii judecătorești dreptul părților de a declara recurs în termen de 30 de zile de la comunicare.

Împotriva deciziei pronunțate în apel, pârâta a declarat recurs, cale de atac aflată în curs de soluționare la data sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.

Existența în sine a căii de atac a recursului în acest proces, stabilită prin raportare la valoarea pretențiilor deduse judecății, este conferită de împrejurarea că, independent de textul legal concret indicat de către reclamante [fixarea corectă a textului legal incident neimplicând nicidecum o schimbare a cauzei juridice a acțiunii, judecătorul soluționând litigiul conform regulilor de drept care îi sunt aplicabile, potrivit art. 22 alin. (1) C. proc. civ., și având dreptul și, totodată, obligația să aplice textele legale proprii raportului juridic dedus judecății], dobânda legală solicitată prin cererea introductivă este aferentă unui drept principal de creanță izvorât din săvârșirea unei fapte ilicite delictuale sub imperiul vechiului Cod civil, astfel încât și regimul despăgubirilor reprezentate de dobânda legală s-ar impune a fi guvernat de art. 1088

C. civil din 1864, iar nu de art. 1535 din noul Cod civil, invocat de către reclamante, motiv pentru care nici art. 628 alin. (4) C. proc. civ. nu este incident, întrucât acesta are aplicabilitate restrânsă exclusiv la dobânzile legale care se cuvin de plin drept creditorului în temeiul art. 1535 din noul Cod civil, iar nu și în temeiul art. 1088 C. civ. din 1864, și, pe cale de consecință, nici art. 651 alin. (4) C. proc. civ.

III. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea problemei de drept.

1. Reprezentantul recurente-pârâte a apreciat că recursul este admisibil raportat la considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 454/2018.
2. Intimatele-reclamante au formulat note scrise anterior sesizării prin care au solicitat respingerea recursului ca inadmisibil raportat la Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 52/18.06.2018.

IV. Punctul de vedere motivat al completului de judecată.

1. Redarea normei de drept intern ce urmează a fi supusă dezlegării Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Prin Decizia nr. 52/18.06.2018, publicată în M. Of. nr. 609/17.07.2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin care s-a stabilit, cu efect obligatoriu pentru instanțele judecătorești, că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 27 C. proc. civ., cu referire la art. 147 alin. (4) din Constituția României, efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 se produc cu privire la hotărârile judecătorești pronunțate după publicarea acesteia în Monitorul Oficial al României, în litigiile evaluabile în bani de până la 1.000.000 lei inclusiv, pornite ulterior publicării deciziei (20 iulie 2017).

Ulterior publicării acestei decizii în Monitorul Oficial, a fost publicată Decizia Curții Constituționale nr. 454/04.07.2018 în M. Of. nr. 836/01.10.2018, prin care s-a arătat, în esență, în cuprinsul considerentelor, că Înalta Curte de Casație și Justiție, prin decizia menționată anterior, a condiționat aplicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017 de pornirea procesului civil după publicarea acesteia, aceasta neavând competența să se pronunțe în legătură cu efectele deciziei Curții Constituționale sau să dea dezlegări obligatorii care contravin deciziilor Curții Constituționale și că, în urma pronunțării și publicării Deciziei nr. 369/30.05.2017, în privința art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 nu devin incidente prevederile art. 27 C. proc. civ.

Având în vedere existența acestor două decizii potrivnice, chestiunea de drept ce constituie obiectul sesizării vizează admisibilitatea sau, dimpotrivă, inadmisibilitatea recursurilor declarate împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate după publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 369/30.05.2017 în Monitorul Oficial, în litigiile evaluabile în bani de până la 1.000.000 lei inclusiv, pornite anterior publicării deciziei (20 iulie 2017), recursuri nesoluționate până la data publicării în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 454/04.07.2018 (01.10.2018).

Norma de drept intern incidentă este reprezentată de art. 27 C. proc. civ., cu referire la art. 147 alin. (4) din Constituția României, în interpretarea Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 52/2018 în ceea ce privește efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017, după publicarea în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 454/2018.

Materiile de drept cărora li se circumscrie problema de drept sunt dreptul civil și dreptul procesual civil.

2. Redarea oricăror altor norme de drept intern apreciate a fi relevante pentru analiză.

Constituie norme de drept intern apreciate a fi relevante pentru analiză următoarele:

- art. 147 alin. (4) din Constituția României
"Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor."
- art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992
"Curtea Constituțională se pronunță asupra constituționalității legilor înainte de promulgarea acestora, la sesizarea Președintelui României, a unuia dintre președinții celor două Camere, a Guvernului, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Avocatului Poporului, a unui număr de cel puțin 50 de deputați sau de cel puțin 25 de senatori."
- art. 18 alin. (3) din Legea nr. 47/1992
"În cazurile de neconstituționalitate care privesc legile, înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale."
- art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992
"Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia."
- art. 31 alin. (1) și (3) din Legea nr. 47/1992
"Decizia prin care se constată neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare este definitivă și obligatorie."
"Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare constatate ca fiind neconstituționale își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale, dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pune de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept."
- art. 521 alin. (4) și art. 518 C. proc. civ.
"Dispozițiile art. 518 se aplică în mod corespunzător."
"Decizia în interesul legii își încetează aplicabilitatea la data modificării, abrogării sau constatării neconstituționalității dispoziției legale care a făcut obiectul interpretării."
- art. 521 alin. (3) C. proc. civ.
"Dezlegarea dată chestiunilor de drept este obligatorie pentru instanța care a solicitat dezlegarea de la data pronunțării deciziei, iar pentru celelalte instanțe, de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I."

3. Prezentarea jurisprudenței proprii instanțe.

De la data publicării în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 454/2018 (01.10.2018), în cadrul instanței, au fost dispuse, în principal, următoarele:

- sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a art. 27 C. proc. civ. în interpretarea Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 52/2018 în vederea efectuării unui control a posteriori și suspendarea judecării recursurilor în temeiul art. 413 alin. (1) pct. 1 C. proc. civ.;
- amânarea judecării recursurilor din diverse motive.

4. Prezentarea jurisprudenței naționale/a altor state/comunitară/a drepturilor omului apreciate a fi relevantă pentru dezlegarea problemei de drept supuse analizei.

Nu a fost identificată.

5. Punctul de vedere al completului de judecată asupra chestiunii de drept sesizate.

În ceea ce privește opinia prezentului complet de judecată, aceasta este împărțită.

Într-o opinie, se consideră că până în momentul în care Curtea Constituțională se va pronunța, în exercitarea controlului de constituționalitate *a posteriori*, asupra eventualei neconstituționalități a art. 27 C. proc. civ. în interpretarea dată prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 52/18.06.2018, această din urmă decizie își menține efectul obligatoriu pentru instanțele judecătorești, în considerarea următoarelor argumente punctuale:

1. Efectul obligatoriu al dezlegării date de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 52/2018 pentru instanțele judecătorești nu a încetat prin Decizia Curții Constituționale nr. 454/2018.

i. Aplicând în materia hotărârii prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept dispozițiile art. 518 C. proc. civ. edictate în materia recursului în interesul legii, la care face trimitere art. 521 alin. (4) C. proc. civ., rezultă că hotărârea prealabilă își încetează aplicabilitatea la data modificării, abrogării sau constatării neconstituționalității dispoziției legale care a făcut obiectul interpretării.

Prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 52/2018 s-a statuat faptul că, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 27 C. proc. civ., cu referire la art. 147 alin. (4) din Constituția României, efectele Deciziei Curții Constituționale nr. 369 din 30 mai 2017 se produc cu privire la hotărârile judecătorești pronunțate după publicarea acesteia în Monitorul Oficial al României, în litigiile evaluabile în bani de până la 1.000.000 lei inclusiv, pornite ulterior publicării deciziei (20 iulie 2017).

Articolul 27 C. proc. civ. *nu a suferit nicio modificare, nu a fost abrogat* și până în prezent *nu s-a declarat neconstituționalitatea* acestuia, Curtea Constituțională nepronunțându-se nici asupra constituționalității art. 27 C. proc. civ. astfel cum a fost interpretat prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 52/2018.

Prin urmare, la momentul prezentei sesizări, Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 52/2018 își produce efectele obligatorii.

ii. În contextul existenței a două decizii contrare, dar, deopotrivă, obligatorii pentru instanțele judecătorești, potrivit art. 147 alin. (4) din Constituție și, respectiv art. 521 alin. (3) C. proc. civ., pronunțate de Curtea Constituțională, pe de o parte, și de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, soluția ce se impune este *tranzarea acestui conflict de către Curtea Constituțională* pe calea controlului de constituționalitate *a posteriori* vizând art. 27 C. proc. civ. în interpretarea dată prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 52/18.06.2018.

Astfel, într-o ipoteză similară de conflict între o decizie a Curții Constituționale (Decizia nr. 62/2007) și o decizie a Înaltei Curți de Casație și Justiție (Decizia nr. 8/2010, pronunțată în recurs în interesul legii), Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 206/2013, a admis excepția de neconstituționalitate având ca obiect dispozițiile art. 414⁵ alin. (4) C. proc. pen. și a constatat că "dezlegarea dată problemelor de drept judecate" prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 8/2010 este neconstituțională, contravenind prevederilor art. 1 alin. (3), (4) și (5), ale art. 126 alin. (3), ale art. 142 alin. (1) și ale art. 147 alin. (1) și (4) din Constituție și Deciziei Curții Constituționale nr. 62/2007.

În cuprinsul considerentelor sale, cu referire la efectele produse în baza acestei decizii, Curtea Constituțională a statuat că "Prezenta decizie determină - *de la data publicării sale în Monitorul Oficial al României, Partea I* - restabilirea, *pentru viitor*, a efectului general obligatoriu al Deciziei Curții Constituționale nr. 62/2007 și a aplicării normelor de incriminare a insultei și calomniei cuprinse în art. 205 și 206 din Codul penal, precum și a dispozițiilor art. 207 din Codul penal privind proba verității, cu respectarea prevederilor art. 15 alin. (2) din Constituție." (paragraful 7).

Prin urmare, până la momentul pronunțării și al publicării în Monitorul Oficial a deciziei Curții Constituționale asupra eventualei neconstituționalități a art. 27 C. proc. civ. în interpretarea dată prin Decizia nr. 52/18.06.2018, publicată în M. Of. nr. 609/17.07.2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, această decizie a instanței supreme are caracter obligatoriu pentru instanțele judecătorești.

2. Decizia Curții Constituționale nr. 454/2018, pronunțată în exercitarea controlului a priori, privește constituționalitatea dispozițiilor unei legi neintrate în vigoare, aceasta neputând, ca atare, face obiectul unei chestiuni prejudiciale de a cărei rezolvare să depindă judecarea proceselor aflate pe rolul instanțelor judecătorești.

Prin Decizia nr. 454/2018, Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. I pct. 37 [cu referire la art. 402 din Codul de procedură civilă] și pct. 58 [cu referire la art. 497 din Codul de procedură civilă], precum și art. III pct. 3 [cu referire la art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013] și pct. 4 [cu referire la art. XVIII¹ din Legea nr.2/2013] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative.

Controlul de constituționalitate a dispozițiilor legale specificate s-a efectuat în exercitarea atribuției prevăzute de art. 146 lit. a) din Constituția României, și anume aceea de a se pronunța asupra constituționalității legilor, înainte de promulgarea acestora, iar nu a atribuției prevăzute de lit. d) a aceluiași articol, respectiv aceea de a hotărî asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele, ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial.

Cu referire la atribuția specificată în cuprinsul art. 146 lit. a) din Constituția României, în conformitate cu art. 18 alin. (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, în cazurile de neconstituționalitate care privesc legile, înainte de promulgarea acestora, Parlamentul este obligat să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale.

Controlul constituționalității legilor înainte de promulgare (controlul de constituționalitate *a priori*) este un control abstract și direct, iar efectele obligatorii ale deciziei de admitere pronunțate de Curtea Constituțională în cadrul acestui control se răsfrâng asupra Parlamentului, care are obligația să reexamineze dispozițiile respective pentru punerea lor de acord cu decizia Curții Constituționale, și asupra Președintelui României, care nu mai poate proceda la promulgarea unei legi sau dispoziții declarate neconstituționale. În acest caz, legea nefiind încă în vigoare, ea nu este aplicabilă raporturilor juridice și, prin urmare, decizia Curții Constituționale nu produce efecte în planul dezlegării proceselor aflate pe rolul instanțelor judecătorești.

În schimb, cu referire la atribuția specificată în cuprinsul art. 146 lit. d) din Constituția României, raportat la art. 31 alin. (1) și (3) din Legea nr. 47/1992, dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare constatate ca fiind neconstituționale își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pune de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției, pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale fiind suspendate de drept.

Controlul constituționalității legilor și ordonanțelor în vigoare (controlul de constituționalitate *a posteriori*) este un control concret și indirect, prin care Curtea Constituțională dă o dezlegare unei chestiuni prejudiciale de care depinde soluționarea procesului. Astfel cum însăși Curtea Constituțională a statuat în Decizia nr. 169/1999, ca o consecință a caracterului obligatoriu *erga omnes* al deciziilor Curții Constituționale, prin care se constată neconstituționalitatea unei legi sau a unei ordonanțe în vigoare, "prevederea

normativă a cărei neconstituționalitate a fost constatată nu mai poate fi aplicată de niciun subiect de drept (cu atât mai puțin de autoritățile și instituțiile publice), încetându-și de drept efectele, pentru viitor, și anume de la data publicării deciziei Curții Constituționale în Monitorul Oficial."

În consecință, deciziile Curții Constituționale pronunțate în exercitarea controlului de constituționalitate *a priori* produc efecte distincte și obligatorii în raport cu subiecți de drept diferiți față de cele pronunțate în exercitarea controlului de constituționalitate *a posteriori*.

În această opinie, instanțele judecătorești sunt ținute în soluționarea proceselor aflate pe rolul lor de statuările Curții Constituționale în exercitarea controlului de constituționalitate *a posteriori*, căci acestea decid asupra unei chestiuni prejudiciale de a cărei rezolvare depinde judecarea procesului.

În schimb, deciziile Curții Constituționale prin care sunt admise obiecțiile de neconstituționalitate, în exercitarea controlului de constituționalitate *a priori*, vizează legi neintrate în vigoare, care nu se pot aplica raporturilor juridice deduse spre soluționare instanțelor judecătorești.

3. Autoritatea de lucru judecat și obligativitatea Deciziei Curții Constituționale nr. 454/2018 privește dispozitivul, dar și considerentele pe care acesta se sprijină în limitele exercitării controlului de constituționalitate *a priori*. Considerentele ce reflectă un control *a posteriori* cu privire la un act normativ în vigoare și la neconstituționalitatea interpretării sale prin intermediul unei decizii obligatorii a instanței supreme, cuprinse în cadrul unei decizii a Curții Constituționale asupra unei obiecții de neconstituționalitate a unui act normativ neintrat în vigoare, nu pot sprijini și explicita dispozitivul deciziei.

Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale (Decizia Plenului Curții Constituționale nr. 1/1995, Decizia nr. 1415/2009, Decizia nr. 414/2010 și Decizia nr. 415/2010), puterea de lucru judecat ce însoțește actele jurisdicționale, deci și deciziile Curții Constituționale, se atașează nu numai dispozitivului, ci și *considerentelor pe care se sprijină acestea*.

Prin Decizia nr. 454/2018, Curtea Constituțională, în exercitarea controlului de constituționalitate *a priori*, a decis următoarele:

"Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că dispozițiile art. I pct.37 [cu referire la art.402 din Codul de procedură civilă] și pct.58 [cu referire la art. 497 din Codul de procedură civilă] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că art. III pct. 3 [cu referire la art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013] și pct. 4 [cu referire la art. XVIII1 din Legea nr. 2/2013] din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative sunt neconstituționale."

Prin urmare, dispozitivul acestei decizii privește admiterea și, respectiv respingerea obiecțiilor de neconstituționalitate formulate cu privire la anumite dispoziții din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.134/2010 privind Codul de procedură civilă, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, lege neintrată în vigoare la momentul pronunțării deciziei.

În schimb, considerentele Curții Constituționale cu referire la interpretarea dată art. 27 C. proc. civ. prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 52/2018 vizează un text legal în vigoare dintr-un act normativ diferit de cel ce a făcut obiectul controlului de constituționalitate *a priori* și, ca atare, nu se poate conchide că acestea sprijină dispozitivul.

4. Instanțele judecătorești sunt ținute de efectul obligatoriu al Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 52/2018, nefiind în drept să înlăture un atare efect într-un proces de apreciere a compatibilității dezlegării date de instanța supremă cu Constituția și cu deciziile Curții Constituționale, pentru că ar încălca sfera exclusivă de competență a Curții Constituționale.

Potrivit art. 142 alin. (1) din Constituție, Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției, atribuțiile sale fiind prevăzute de art. 146 din Legea fundamentală. În temeiul art. 147 alin. (4) teza a doua din Constituție, de la data publicării, deciziile [Curții Constituționale] sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.

În consecință, singura autoritate în măsură să decidă asupra neconstituționalității art. 27 C. proc. civ. în interpretarea Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 52/2018 este Curtea Constituțională, iar nu instanțele judecătorești în cadrul proceselor cu care au fost investite.

În cealaltă opinie exprimată în cadrul completului de judecată, se consideră că argumentele Curții Constituționale cuprinse în Decizia nr. 454/2018, prin care se apreciază că în privința art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 nu devin incidente prevederile art. 27 C. proc. civ. și, ca atare, dezlegarea Înaltei Curți de Casație și Justiție prin Decizia nr. 52/2008 contravine Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017, se impun instanțelor judecătorești, pentru următoarele considerente:

1. Chiar dacă, prin Decizia nr. 454/2018, Curtea Constituțională s-a pronunțat într-un control de neconstituționalitate *a priori*, **decizia sa are efect general obligatoriu** (cu privire la toate subiectele de drept), raportat la art. 11 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, astfel încât instanțele judecătorești au obligația să o respecte în procesul de aplicare a legii.

2. Este adevărat că argumentele Curții Constituționale cu referire la interpretarea dată art. 27 C. proc. civ. prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 52/2018 privesc un text legal în vigoare dintr-un act normativ diferit de cel ce a făcut obiectul controlului de constituționalitate *a priori*, dar admiterea obiecției de neconstituționalitate a avut la bază inclusiv faptul că art. III pct. 3 din legea de modificare nu ține cont de situația hotărârilor pronunțate între data publicării Deciziei Curții Constituționale nr. 369/2017, respectiv 20.07.2017, și data intrării în vigoare a legii supuse controlului de constituționalitate, față de statuarea Curții Constituționale prin această decizie.

În contextul dat, Curtea Constituțională, pentru fundamentarea soluției de admitere a obiecției de neconstituționalitate, a făcut referire atât la Decizia nr. 369/2017, cât și la Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 52/2018, aceasta din urmă, în opinia sa, condiționând aplicarea efectelor primei decizii.

În concluzie, **nu se poate susține în mod întemeiat faptul că aceste considerente nu ar sprijini dispozitivul deciziei sau că puterea de lucru judecat ar fi asociată numai dispozitivului, iar nu și acestor considerente ale deciziei.**

3. În considerentele Deciziei nr. 454/2018, **Curtea Constituțională a reiterat aspectul că instanțele judecătorești nu pot înlătura efectele deciziilor sale expres indicate în corpul acesteia pentru că ar încălca sfera exclusivă de competență a Curții Constituționale**, revenindu-le în schimb obligația de a le aplica în mod corespunzător în cauzele cu care sunt investite (paragraful nr. 61).

Astfel, în însuși cuprinsul Deciziei nr. 369/2017, Curtea Constituțională a indicat în mod expres faptul că, efect al constatării neconstituționalității sintagmei „precum și în alte cereri evaluabile în bani în valoare de până la 1.000.000 lei inclusiv”, cuprinse în art. XVIII

alin. (2) din Legea nr. 2/2013, în condițiile prorogării de la aplicare, până la 1 ianuarie 2019, a dispozițiilor art. 483 alin. (2) din Codul de procedură civilă, este acela că, de la data publicării prezentei decizii în Monitorul Oficial al României, urmează a se aplica prevederile art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 în sensul că sunt supuse recursului toate hotărârile pronunțate, după publicarea acestei decizii în Monitorul Oficial al României, în cererile evaluabile în bani, mai puțin cele exceptate după criteriul materiei, prevăzute expres în tezele cuprinse de art. XVIII alin. (2) din Legea nr. 2/2013 (paragraful nr. 32).

De altfel, în cuprinsul Deciziei nr. 454/2018, Curtea Constituțională subliniază faptul că instanțele judecătorești nu au competența să se pronunțe în legătură cu efectele deciziei Curții Constituționale sau să dea dezlegări obligatorii care contravin deciziilor Curții Constituționale, făcându-se trimitere și la Decizia Curții Constituționale nr. 206/2013 și Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie penală nr. 1/2018.

Dacă ulterior pronunțării sau, după caz, publicării în Monitorul Oficial a Deciziei Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 52/2018, instanțele judecătorești aveau obligația respectării dezlegării date, prin prisma art. 521 alin. (3) C. proc. civ., în schimb, după publicarea în Monitorul Oficial a Deciziei nr. 454/2018, acestea sunt legate de considerentele obligatorii ale Deciziei Curții Constituționale.

Prin urmare, confruntându-se în prezent cu o problemă sensibilă și anume cu aceea de a hotărî admisibilitatea sau, dimpotrivă, inadmisibilitatea unei căi de atac, prin raportare la două decizii pronunțate de Curtea Constituțională și, respectiv de Înalta Curte de Casație și Justiție, amplu argumentate, însă potrivnice, Curtea, încercând preîntâmpinarea unei practici judiciare neunitare, va dispune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție pentru demararea procedurii pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

În temeiul art. 520 alin. (2) C. proc. civ., Curtea va suspenda judecarea cauzei până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept specificate.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
D I S P U N E:**

Sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea următoarei chestiuni de drept:

"Recursurile declarate împotriva hotărârilor judecătorești pronunțate după publicarea Deciziei Curții Constituționale nr. 369/30.05.2017 în Monitorul Oficial, în litigiile evaluabile în bani de până la 1.000.000 lei inclusiv, pornite anterior publicării deciziei (20 iulie 2017), recursuri nesoluționate până la data publicării în Monitorul Oficial a Deciziei Curții Constituționale nr. 454/04.07.2018 (01.10.2018), devin admisibile sau își mențin caracterul inadmisibil rezultat din interpretarea dispozițiilor art. 27 C. proc. civ. cu referire la art. 147 alin. (4) din Constituția României cât privește producerea efectelor Deciziei Curții Constituționale nr. 369/30.05.2017, dată de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 52/18.06.2018, publicată în M. Of. nr. 609/17.07.2018?".

Suspendă judecarea recursului formulat de recurenta-pârâtă (...), cu sediul în (...), împotriva deciziei civile nr. (...), pronunțate de Tribunalul (...), în contradictoriu cu intimatele-reclamante (...), cu domiciliul în (...), și (...), cu domiciliul în (...), ambele cu domiciliul procesual ales la (...), cu sediul în (...), până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept specificate.

Fără cale de atac în ceea ce privește dispoziția de sesizare a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Cu drept de recurs pe durata suspendării în ceea ce privește dispoziția de suspendare a judecării cauzei.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 08.10.2018.

Președinte
(...)

Judecător
(...)

Judecător
(...)

Grefier
(...)